

Értékelési útmutató

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ábécé kisbetűivel jelöltük (kivétel a keresztrejtvény). Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta, vagyis az item megoldása jó (1 pont), illetve a tanuló nem oldotta meg, hiányos, vagyis az item megoldása nem jó (0 pont). Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen az értékelési útmutatóban megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint az igazolható jó válasz is pontot ér.

Ha egy feladat meghatározza a válasz elvárt elemeinek számát, és a tanuló ennél többet jelöl meg, akkor a megoldás sorrendjében kell értékelnit. Ha a tanuló az összes válaszlehetőséget megjelöli, nem kaphat pontot. Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

1. feladat

11 pont

EclipseCrossword.com

A függőleges 4-es esetében elfogadható válasz az llosvay.

2. feladat

10 pont

A törvénykezés célja	A törvényrészlet betűjele
Az egyház és a papság helyzetének erősítése.	c) f)
Új birtokrend biztosítása.	a) h)
A keresztény vallásgyakorlás támogatása.	b) j)
Erőszakos cselekmények megakadályozása.	d) g)
Esküszegés büntetése.	—
Özvegyek és árvák jogainak védelme.	e)
A földesúr jogának biztosítása népei felett.	—
Boszorkányok és varázslók büntetése.	i)

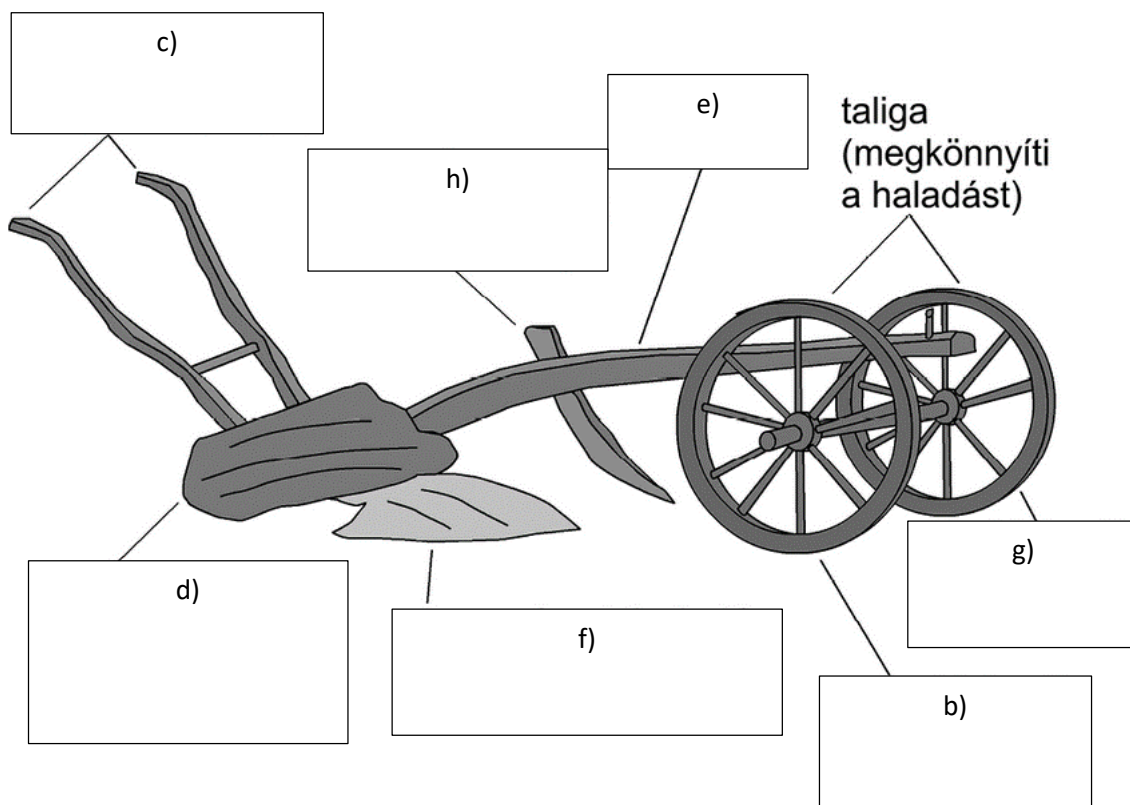
Az első négy sor 2 vagy 0 pont, pontmegosztás nincs. Az üres sorokra nem adható pont.

3. feladat

8 pont

a) nehézke vagy csoroszlyás nehézke

A kép melletti téglalapban jelölendő	Az alkatrész nevének betűjele	Az alkatrész funkciója
b)	C)	szántott földön fut
c)	D)	eke irányítására szolgáló fogantyú
d)	F)	a kiszántott földet megfordítja
e)	A)	az eke rúdja
f)	G)	mélyen feltöri a földet
g)	B)	szántatlan földön fut
h)	E)	felhasítja a földet az ekevas előtt

Hibátlan soronként és jelöléssel jár 1 pont!

4. feladat

10 pont

- a) állam vagy uralkodó vagy király
- b) egyház esetleg papság
- c) földesúr
- d) tized vagy dézsma
- e) termény vagy kilenced
- f) robot vagy ingyenmunka

Az e) és f) felcserélhető

- g) colonusok esetleg földbérlok
- h) szabad költözés
- i) A bíraskodás kifejezés.
- j) A jobbágy személye felett ítélkezhet a földesúr. *Minden tartalmilag helyes válasz elfogadható.*

5. feladat

8 pont

- a) Ószövetség vagy Ótestamentum
- b) Egyiptom
- c) Mózes
- d) 12
- e) Jahve esetleg Jehova esetleg JHVH
- f) Salamon
- g) filiszteusok
- h) Góliát

Minden tartalmilag helyes válasz elfogadható.

6. feladat

14 pont

- a) 1. Kán László
- b) 2. Tiszántúl
- c) 2. Kottanner Jánosné
- d) X I. Károly
- e) X Crécy
- f) 2. Ménrót
- g) 1. Łokietek
- h) X I. Károly
- i) 1. Buda
- j) 1. 10 ezer
- k) X Garai Miklós
- l) 2. Beatrix
- m) X molnár
- n) X IV. (Kun) László

Csak a helyesen bekarikázott szám vagy X jel fogadható el.

7. feladat**8 pont**

- a) Fejér
 b) I. István *vagy* Szent István *esetleg* István király
 c) A szentség jele.
 d) Szűz Mária *esetleg* Mária
 e) Jézus Krisztus *vagy* Jézus *vagy* Krisztus
 f) Szent Korona *esetleg* királyi korona és a jogart és a királyi kardot *esetleg* kardot
 g) Szent István *vagy* I. István Szűz Mária oltalmába/védelmébe ajánlja az országot.
 h) vörössel és ezüsttel sávozott mezők (A piros és fehér nem helyes válaszok.)
Minden tartalmilag és szakmailag helyes válasz elfogadható.

8. feladat**8 pont**

- a) I. László *vagy* Szent László
 b) tyúk
 c) Periklész
 d) peloponnészoszi háború *esetleg* Athén és Spárta *vagy* Athén és Spárta szövetségesei közötti háború
 e) Mohamed
 f) iszlám *vagy* mohamedán *vagy* muszlim *vagy* muzulmán
 g) Szolón
 h) Kr. e. 6. század

9. feladat**8 pont**

- a) II. Andás *vagy* II. Endre; 1222 (Mindkettő kell a helyes válaszhoz, nincs pontmegosztás.)
 b) 16.
 c) 2.; 4.; 17. *esetleg* 2.; 4.; 16. (Ez a 3 sorszám kell a helyes válaszhoz, nincs pontmegosztás.)
 d) királyi tanács *esetleg* országtanács *esetleg* consilium regni
 e) I. István *vagy* Szent István
 f) B) *A bekarikázott betűjel fogadható el.*
 g) 11.
 h) kamaraispán, pénzverő, sótiszt és vámszedő (Mind a négy kell a helyes válaszhoz, nincs pontmegosztás.)

10. feladat**15 pont**

Esszé

Figyelembe kell venni, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	2
Kommunikáció (szerkesztettség és logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás)	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	5
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	5

Feladatmegértés

A versenyző a feladat utasításának megfelelően Julius Caesar hatalomba kerülésének elemeire és reformkísérletére koncentrál. Egyéb kérdéseket legfeljebb a forrásokból következtetve érint. (1 pont)

Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében említi a versenyző a Római Birodalmat; a köztársaságkori Rómát (tér); Caesar tevékenységére a Kr. e. 60 (I. triumvirátus létrehozása) és Kr. e. 44 (Caesar halála) közötti időszakban tér ki; Kr. e. 48 után (pharszaloszi csata) (idő).

2 pont akkor jár, ha mindkettő szempontra kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet, megfelelő a nyelvhelyesség, nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A versenyző használja a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat: pl. polgárháború, köztársaság, consul, diktátor, szenátus, censor, pontifex maximus, magistratusok, polgárjog, veterán stb. (1 pont)

Legalább 5 fogalmat használ. Nincs téves fogalomhasználat.

Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása

A versenyző a témához tartozóan 5 elemet kiemel, ami lehetővé tette Caesar hatalomba kerülését és a reformkísérletét (5 pont): pl.

- Említést tesz a szöveg alapján, hogy Caesar megerősíti a hadvezér és katonák közötti kapcsolatot: személyes bátorságával/példamutatásával növelte katonái harci morálját;
- Caesar a gallok elleni háborúban sikereket ért el, ez is hozzájárult a későbbi sikereihez.
- Az ábra alapján megállapítja, hogy Caesar a szenátus létszámát megemelte 600 főről 900-ra, az új tagok őt támogathatták;
- Diktatúrát alakít ki, hisz elfogadja az örökös diktátori tisztséget;
- A fontosabb államhatalmi, vallási tisztségeket a kezében tartja, irányítja az állami és vallási kérdésekben a döntést. Pl. censor, consul, pontifex maximus, Pater Patriae. Ezekre a pozíciókra a befolyása alatt álló köztársasági intézmény, a szenátus „nevezi ki;”
- Caesar hagyja jóvá az egyéb magistrátusi kinevezéseket, ezzel is befolyása alá vonja a tisztségviselőket;
- Erősíti a személyéhez hű légiók számát, a katonaság segítségével hódításokba kezd;
- Reformkísérlete során több intézkedést is hoz, amellyel kezeli a köztársaság időszakában kialakult válsághelyzetet. Pl. letelepíti a veteránokat, földet oszt, polgárjogot adományoz, az adósságok negyedét elengedi, ingyengabonát oszt, nagy középítkezésekkel munkát ad, aranypénzt veret, bevezeti a naptárreformot.

Minden a forrásokhoz tartozó helyes megoldás, következtetés értékelhető!

Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek

A versenyző 5 elemre utal a témához tartozóan (5 pont): pl.

- Kitér a versenyző Caesar hatalomba kerülésének főbb állomásaira: Az I. triumvirátust megköti Pompeiussal és Crassussal, így politikai hatalomhoz jut;
- Gallia helytartójaként Róma hatalmát növelte hódításaival, jól képzett és személyéhez hű hadsereget hozott létre;
- Pompeiussal a pharszaloszi csatában számol le a polgárháborúban, ezt követően alakítja ki a hatalmát.
- A legfontosabb állami, vallási, katonai tisztségeket birtokolta, a szenátus hatalmát csökkentette, ellenfeleit eltávolította a hatalomból.
- A hatalmat örökös diktátorként a kezében tartotta, támogatóit is tisztségekhez juttatta, amellyel növekedett az állam irányításában a hatalma. Az új hatalmi elit tagjai őt támogatták (pl. provinciabeliek is bekerülhettek a szenátusba).
- Reformjaival, intézkedéseivel növelte a híveinek a számát (pl. rabszolgákat szabadított fel, volt katonáinak földet osztott, értékálló aranypénzt veretett stb.).
- A gazdasági életet stabillá tette, a kereskedelem fellendült, rövid időre véget vetett a polgárháborúnak.
- Összességében a köztársasági hagyományokat figyelmen kívül hagyta, de tetteit a köztársaság helyreállításával indokolta.
- Hatalma ellen a szenátus összeesküvéssel reagált, meggyilkolták (Brutus, Cassius) Ellenfelei a köztársasági hagyományok megsértésére hivatkoztak, egyeduralma többek érdekét sértette,

Minden a témához tartozó helyes megoldás értékelhető, de a teljes pontért a kötelező elemeknek szerepelnie kell!

Felhasznált irodalom

1. feladat: Alkalmazás a keresztrejtvénynél. URL: <https://www.eclipsecrossword.com/> (2025. 04. 08.)
2. feladat törvényrészletei. URL: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torvenyei> (2025. 04. 08.)
- 3-4. feladat képe, ábrája (az eredeti színes).
 - URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_04_010 (2025. 04. 08.)
5. feladat átalakított szövege
Okostankönyv (NKP, Oktatási Hivatal):
 - URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_02_006 (2025. 04. 09.)
7. feladat képe (az eredeti színes)
Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. (2025): *Vármegyei címerek*.
 - URL: <https://www.nemzetijelkepek.hu/megyei-cimer/fejer-varmegye-cimere> (2025. 04. 09.)
8. feladat szövegrészletei
 1. Okostankönyv (NKP, Oktatási Hivatal):
URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_05_016 (2025. 04. 10.)
 2. Okostankönyv (NKP, Oktatási Hivatal):
URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_01_003 (2025. 04. 10.)
 3. Okostankönyv (NKP, Oktatási Hivatal):
URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_03_009 (2025. 04. 10.)
 4. Okostankönyv (NKP, Oktatási Hivatal):
URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_01_002 (2025. 04. 10.)
9. feladat szövegrészlete (Aranybulla)
Okostankönyv (NKP, Oktatási Hivatal):
URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_05_016 (2025. 04. 10.)
10. feladat szövegrészlete és ábrája (az eredeti színes)
Okostankönyv (NKP, Oktatási Hivatal):
URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_01_004 (2025. 04. 10.)